

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:
на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 долярів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возвимеш милости і віри не возвимеш,
бо руске ми серце і віру руска“. — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім
неділь і руских свято 5 год.
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслан“
при ул. Хмельовського 4, 15, і 1.
поверх. Експедиція місцем
в Агенції Соколовського в п. с.
жк Гавсмана.

Рукоюми звертається лише та
передчу засторогу.

Рекламації лише неопечатані
в вільні від пірта. — Оповістки
звичайні приймаються ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіслен-
нім“ 40 сот. Подяки і привагі
донасеся по 30 сот. від стрічки

Невідрядні відносини Залізничні.

(X) Боева промова нового міністра-пред-
сідника д-ра Лукача, виголошена в сто-
ронництві праці, засвітила знову сторонни-
цтво під його проводом і скріпила та додала
ему відвагу, однак положення д-ра Лукача
супроти обструкцій Юстівців не стало пе-
внішим. Нинішні вісти потверджують се в
той спосіб, що д-р Лукач має виробити новий
начерк виборчої реформи і на нових основах
розпочати переговори з президентом Юстом.
Однак хоч Юст домагає ся іншої, ширшої
підстави до виборчої реформи, як се бажав
зробити гр. Куен-Геддерварі, або як тепер за-
повів д-р Лукач, все ж таки і він в тім скро-
дить ся з д-ром Лукачом, що бажав удержані
дотеперішню верховладу мадярського на-
роду.

Прячини всого того треба глядти в ста-
новищі мадярських вельмож (магнатів) і дрі-
бної шляхти (Gentny). Мадярські вельможі, ко-
трі після революції в 1848. р. втратили вели-
ку частину своїх привілеїв, війшли в союз з
дрібною шляхтою, котра головно засіла по у-
ридах і втворила розгалужену широко угро-
скую бюрократію із підмогою вельмож дійшла
до великого впливу. Ся бюрократія налягла
великою вагою після 1867. року на витворчі
верстви всіх народностей Угорщини і
тим способом знов допомогла мадярським
вельможам до такого значення в Угорщині,
якого перед тим не мали. Почало ся будувати
одноцілу, независиму угурску національ-
ну державу з покривленням прав усіх нема-
дярських народностей. Мадярські вельможі ви-
хіснували тепер свій вплив в законодавстві

так, що все виходило в користь вельмож а
за школу широких верств народних, а тоді і
найзаявіші мадярські патріоти почали до-
бачати своє самовладу вельмож, котрі всі тя-
гари звалювали на плечі робочих верств су-
спільності, коли тимчасом вельможам припа-
ли лише незнані обовязки. Велика власність
посіла 60% нерухомих дібр, а платити лише
27 прц. податків, коли тимчасом широкі вер-
стви суспільні двигають 73 прц. податків на
40 прц. земської власності, а до того що ма-
ють причинити ся до припадаючої на Угор-
щину квоти на війскові потреби. Нічого отже
дивного, що й коренно мадярські верстви на-
родні відчувають вагу сих відносин.

Наслідком таких відносин дастіє ся пси-
хологічно пояснити, для чого як раз в мадяр-
ських широких верствах домагаються голосно
і рішучо загального і рівного права ви-
борчого і для чого навіть одна частина про-
відників сих широких верств також поза пар-
ламентом веде завдання боротьбу проти кож-
ного правительства. Більшість Мадярів не хо-
че вже дати ся уживати за таран проти наро-
дності, бо они вже зрозуміли змагання вель-
мож і верховладників і не хотять дальше їм
помагати, бо бачать уже, що визволене нема-
дярських народностей принесе також їм пільгу
і визволить їх з під верховлади вельмож.

Тамтож можна нацеред уже знати, що
д-р Лукачові з єго начерком виборчої
реформи так само не поведе ся, як і єго по-
передникові. Се дуже ясно, до чого веде о-
клик: „Насамперед війскова, а відтак вибор-
ча реформа“. Вельможні верховладники хоті-
ть прямо всі тягари війскової реформи зва-
лити на так же обтяжені барки робочих
верств населення, а коли се вдасть ся, тоді

рішать і полагодять справу виборчої реформи
так, як се буде вигідно для верховладників.

Супроти таких змагань виступають де-
мократичні верстви населення в Угорщині з
усюю рішучістю а наслідком того витворює-
ся тає саме невдоволене, яке проявилось ся
вже перше: Нема сумніву, що наколи б пра-
вительство хватило ся з розпуки нових вибор-
рів, тоді Юстівці вийшли би неперечно в тро-
сільнішими з виборів. Тимто і д-рови Лу-
качеві не поможуть нічого всякі заходи, що-
би виборчу реформу викривити. Наколи він
заздалегідь не отягтить ся і не вступить на
правий шлях, котрий єдино може его довести

до бажаної мети, тоді так само упаде єго ка-
бінет, як єго попередника, а з ним пропадуть

також Тісса, Аппоні, Кошут і інші, котрим

не розходить ся о добро широких верств на-
селення, лише о євої власні станові потреби і

інтереси.

Останні вісти з Будапешту запевняють,
що президент Юст готов до порозуміння на ос-
нові певних уступок в справі виборчої рефор-
ми і що над сими уступками тепер застанива-
ється ся д-р. Лукач при обробленю нового ви-
борчого виборчої реформи. В найближші буду-
чі виявиться ся, на скілько сі вісти прав-
диві.

Йосиф II. чи Ян Казимир?
(З нагоди святковання мінимої 250-річної річ-
ниці встановлення львівського університету).

(Дальше).

4. „Imperator-Constitutor“ чи „Król-Założy-
ciel“?

„Jego Magnificencya (к. др. Кльосс)
wszpomniał w swojem przemówieniu między

inmem i o tem, że nasz uniwersytet
skończył w tym roku pierwsze
stulecie swojego żywota... Po
skończonem stuleciu i po różnych
odmianach losu, Szkoła ta, może wbrew nie-
jednej myśl, jest znowu tem, czem
miałyby być zawsze — wyrazem owej spółności,
która jest główną cechą dziejów naszych. Pod
opieką Najmilościwszego z panów ziemskich
stoją tu obok siebie katedry w dwóch językach,
z których uczymy naszą młodzież o Ne-
storze i o Długoszu, o Prawdzie Ruskiej i o
Statutach Polskich, o Mickiewiczu i o Szew-
czence“.

Так говорить один з корифеїв польської
історіографії, проф. Тадей Войцехов-
ський в розвідці „Podział i zakres dziejów
Polskich. Odczyt w Sali Inauguracyjnej Wsze-
chnicy Lwowskiej przy otwarciu roku szkol-
nego 1884/85 — po przemówieniu Rektora“. (Przewodnik naukowy i literacki 1884, str. 961 i 973).

Б фактом незбитим, що протягом XIX.
ст. все і всюди уходив ціsar Йосиф
ІІ. як основник нинішнього
Львівського Університету, що
проби злучити єго генетично з Львівською А-
кадемією Яна Казимира і погляд, начеб-
то сей останній був власти-
вим основником нинішнього
Львівського Університету, по-
ходять аж з останнього деся-
тиліття XIX. ст.

I так кс. Ходиніцкий в своїй „Hi-
story-i miasta Lwowa“ (Львів 1829, str. 404)
пише: „Rząd austriacki baczy na urzędzenia
naukowe w nowo nabytem Królestwie Galii-
cyi i Lodomeryi, chcąc dla młodzieży krajo-

Лев Толстой.

Виправа.

(Дальше).

Більшу частину неба покривали довгі, тем-
но-сірі хмари, між якими тут і там просві-
чували зірки. Місяць сковав ся вже за
блізький видокруг чорних гір, які маячили
праворуч і кидав на їх верхи слабе і дрожа-
че сівітло, витворюючи разячу суперечність
з непрозорою темрявою, що залягала підніжжя
гір. В темнім воздуху панував такий спокій,
що здавало ся, немовби в природі всю задер-
жало ся в своїй бігу. Густа темрява не дава-
ла змоги, відрізняти предмети найближчого
окруження: по обох боках дороги видно було
неясні зариси скель, звірят та якихсь див-
них людей і я переконував ся, що се були
кущі аж тоді, коли почув їх шум і сівітло
покриваючі їх роси. Перед собою я бачив
чорну розгойдану стіну, за якою порушувало-
ся кілька плям. Була ся передна сторожа ізди
і генерал з дружиною. Серед нас посувала ся
також темна, але низька від першої, маса —
була ся піхота. В цілім відділ панувала така
тишина, що можна було чути виразно всі

зливаючі ся, повні таємного чаю звуки ночі:
далеке, тужливе витя шакала, подібне раз до
роздучливого хлипання то знов до дикого хи-
хотання, звучний, одностайний спів сверціка,
жаби, перепелиці, якісь наближаючий гук,
якого причини я не міг собі пояснити а все
ті нічні, ледве чутні голоси природи, непри-
ступні для зрозуміння і означення, зливали ся
в оден повний прегарний акорд, який назива-
ємо тишиною ночі.

З сего тишиною лучив ся гармонійно
глухий тутів коній і шелест високої трави,
спричинений маршом відділу. Тілько інколи
чуті було в рядах звук тяжкої армати, браз-
ків, вдаряючих о себе бағнетів, тиху розмову
і порскання коній. Природа віддихала спокієм,
красою і силою.

Чи ж тісно людям на сім чудовім сівіті,
під сим незмірним зорянім небом? Чи ж се-
ред сїї чарівної природи можуть зродити ся
тревати в душі чоловіка чувства зависті,
мести, або пристрасті пищеві подібних собі
істот. Всьо зло в серці чоловіка повинно бі-
здеться, якщо зі сїї стіни задержалася ся і
я зараз наїду на неї. В одній такій хвилі по-
разив мене ще більше сей безустаний, на-
ближаючий ся гук, якого причини я не міг
догадати ся — був се шум води. Ми входили

в глубокий яр і наближали ся до гірської річки,
яка виступила була з берегів. Гук побільшив
ся, мокра трава густіла і ставала що раз
біль пою, що раз то більше звужував ся. Від часу
до часу на темнім тлі гір вибухали в ріжних
місцях ясні поломіні і зараз гасли.

— Прошу мене сказати, що се за огні?

— запитав я шепотом татарина, що йшав побіч
мене.

— А ти не знаєш? — відповів.

— Не знаю.

— То мешканці гір солому до стовпа привязати і огонь палити буде.

— На що се?

— Щоб кождий чоловік знал, руський приписле. Тепер вав-
лях — додав съміючи ся — ай, ай, біда, кождий що пав до балки тягне.

— Чи ж в горах вже знають, що йде ві-
діл? — запитав я.

— Ей, як можна не знаєш? За-
всігді знає. Наш такий народ.

— Отже і Шаміль тепер виущить? —
запитав я.

— Ні — відповів, заперечуючи рукою голо-
вою — Шаміль не буде виходити, Шаміль піляти людей, а сам рукою буде глядти на людей.

— А далеко він живе?

— Далеко ні. Ось лівий бік, верств десять буде.

— Звідкож знаєш — запитав я. — Чи
ти був там?

B. Адамський Дивани. — Портиери. — Фіранки. — Стори. — Вопле femme. — Матерії меблеві.
Львів, готель Жоржа

Ціни знижені.

Соружкарсько-ювелерський
магазин

Юліана Домбровського
побільшено і перенесено

у Львові на ул. Академічну 3
побіч Гіпотечного Банку напроти готелю Жоржа.
Великий вибір заручинових перстніц і шлюбних обручок.

— Шкільне віче в Дрогобичині. В неділю 5. мая відбулося, як оноді в Стрию, шкільне віче в Стебницу під голим небом. По реферах пп. О. Сусюка і І. Біляга прияли вічевики резолюції в справах: заложення університету, поділу кр. ради шкільної, закладання українських народних і виділових шкіл, державних гімназий і учительських семінарій, знесення соймових законів, які здережують засновування чисто українських семінарій і гімназій, удержавлення українських приватних гімназій. Вічевики виразили обуреність для шовиністично-пропагандистського виступу львівської м. ради, в справі засновання українського університету у Львові.

— Арештоване д. Хоткевича в Києві. З Києва доносять, що там арештовано звісного в Галичині українського письменника і директора «Гуцульського театру» д. Гната Хоткевича. Причиною арештування була його участь в «мазепинській русі».

— Проти онодішної всепольської маніфестації в справі руського університету заявилися рішучо „Gazeta wieczorna“ і „Dziennik polski“. Щоби хто не посуджував їх о прихильності до Русинів годить ся додати, що їх статі — як показує зміст — є вилівом озлоблення на всеполяків, що они загорнули монополю польського патріотизму у Львові і до вічевого комітету не запросили інших польських демократів. Отже Dziennik pol. виступив остро проти всепольських верховодів і дав їм таку заслужену научку:

„Не можемо також поминути обявів, що приносять сором польській справі, бо виводять єї на улицю; не можемо без жалю поминути тих обявів, що професори університету Грабський і Старжинський визивають академічну молодіжь на площі під університетом і на подвір'я ратуша, і то не лише академічну молодіжь, але також і ремісничу і визивають їх до борби о польськості університету, загрожену мнимо польським колом у Відні. Не можемо не осудити уживання некультурних середників, які польська суспільність слухно осуджує в Українців і яких не повинна у них позичати. Вибите каламарями вікон в палаті намісника, яке зробила жінка польських аcadеміків в ніч, є простою сваволею, якою однак не можна брати на рахубу населення міста Львова і його культури, але якого уряджене є лише компромітациєю. На довірочних зборах народно-демократичного сторонництва, які були перед 4 днями, рішено між іншим не допустити, хотій би навіть насилою до заложення руського університету, если би його заложення у Львові було вже рішено. Розуміється, що така постанова дійшла до академічної молодіжі і першим сего вислідом будло, що в суботу пізно вечором по зборах академічної молодіжі, часть їх пішла під намісництво і там вибила кількашиб. Вправді по ствердженню тутожності випущено їх зараз на свободу, але мусять наступити консеквенції і нові непотрібні роздразнення. Подібна сваволя юкодить лише справі, компромітує і годі перед нею не остерігати“. — Так пише „Dziennik polski“.

— Русини у Відні. Перепись населення в 31. грудня 1910. р. виказує, що німецькою мовою говорить у Відні 94-31 проц. Також і українське слово живе у столиці Австрії. По найбільшій часті в оно в устах війска. Українська мова у цивільних є на шестін місці і займає 0-03 проц. (в 1900. р. — 0-01 проц.), а у війску в на третім місці і має 5-31 проц.

— Одвічальність послів перед судом. В останніх дінях рішив найвищий трибунал, що посли до парламенту, хотій місцем їх замешкання не є Відень, могуть бути потягнені до одвічальності в цивільно-правних справах перед віденським судом, який в тім випадку є компетентним.

— По катастрофі Титаніка. З Триесту доносять, що вчера рано прибув там пароплав „Карпатія“ лінії Кунарда з 900 подорожніми. Після оповідання подорожніх „Карпатія“, зараз по одержанню першого знаку про катастрофу, поплила, на приказ капітана Ростона в повній парі, на поміч. Рівночасно зараз почали робити на кораблі приготовання до ратункової акції. Корабельні лікарі приказали зложити на помістя теплі коци, убрали і біле. Приготовано також поживу: коня і чорну каву. Дозворі привели ліжка і матерци, а моряки станили при ратункових човнах. В хвилі коли „Карпатія“ зближала ся до ледових гір, дало ся відчути знатне обніження температури і зимний вітер. Мимо страху

поплила „Карпатія“ повною парою, щоби як найскорше прийти потопаючому „Титанікові“ в поміч. Щоби дати знак про прибуваючу поміч, кидано від часу до часу ракети.

Величини ледових гір були страшні, одна з них тягнула ся на 170 морських миль довго, а 10 широко. Леди плили дуже скоро. Коли „Карпатія“ приплила на місце катастрофи, „Титанік“ був вже на дні моря. На філях побачено зелене сльотло з одного човна. Зараз поплила в то місце „Карпатія“ і втігнула в мішках перемерзлих мідобрітків на свій поміст. В першім човні, який вели офіцери і кілька моряків, були переважно жінки. Кілька жінок мусіло помагати вестувати. Зараз прикрито виратованих коцами і покріплено горячими напітками. Виратовані були якийсь час майже несвідомі. Хиба часом з горячкою вимовляли слова безнадійності. Аж по якім часі приплили до съїдома, що небезпека вже минула. Ратункова акція протягla ся до 6. год. рано. Загально видобуто на поміст 705 подорожніх і зловлено 4 трупи.

— Хто уживає товарів з маркою R. T. P., причиняє ся до піднесення поваги Товариства і піднимас жертву фабриканта на рідну школу.

— Зменшене зарахування недуг у Львові. Шкарлатина, яка перед кількома тижнями, а передовсім в марці почала на добре загрожувати містові, змаліла в останнім тижні до мінімум, так що протягом тижня були лише 3 випадки занедужання, а жадного смертельного. В попереднім тижні було 11 випадків шкарлатини, з того 2 смертельні. Що до червоного тифу, котрий найчастіше появляє ся осінню, не було в останнім тижні ані одного випадку занедужання, а в попереднім тижні було всього 4 випадки, з чого один смертельный.

— В справі арештованого оноді адвоката Генр. Севільского доносять, що свої велики здібності в пожитку з розпустиною і гуляючою молодіжю одідичив він по своїх предках; був він сином фактора і звався первісно Генр Ейль, котре то називалося для згадання собі більшого довіра перемінив на шляхоцькі Генріх Севільський. В адвокатських кругах мав як найгіршу опінію і вже кілька разів хотіла адвокатська палата відобрести єму адвокатський ступень. Наганячими золотою молодіжі до его канцелярії були гурт гуляючих веселих львівських дам, котрі серед розпустної молоді жінок відгривають найважливішу роль. Протекторат тих всіх дам здобув собі Севільський при помочі своєї жінки, котра була з ними в близких зносинах.

— Шевське віче і вистава. В неділю 12. мая відбудеться в Львові краєва віче шевців, на якім буде обговорена справа покликана до життя Краєвого Товариства шевців, як також много інших справ. Рівночасно з вічем уряджує технологічний Інститут торговельної палати у Львові виставу шевських робочих машин в русі. Вистава буде тривати від 8. до 18. мая.

— Краєве віче галицьких трафікантів і колекціонерів відеється в неділю 12. с. м. о. год. 3. по полуночі у Львові. На дневнім порядку: знесене числовою а заведеною класовою льотерією.

— Арештоване небезпечної птиці. Вчера припали на ул. Рейтана агент Пшестшельський молодого 28-літнього мужчину. В хвилі арештування хотів він подерті банкноти. Агент знайшов у него срібло і 587 К в банкнотах. На поліції подав він своє ім'я Михайло Трач, каменяр в Тернополі, приїхав до Львова, бо хотів дістати ся до шпиталі в Бережанах. Поліція підозрює його о участі в обікражі церкви в Великім Полюхові.

— Підозрілі пашпорти від російського консула в Празі. В Casopisu Turistu (XXIV, 3), розказує др. І. Аверган про характеристичну пригоду, яка стрінела его в Росії, де був він „чрез чверть години австрійським шпигуном“. Іменно мінувши року, під час вакації др. Авергана був оглянуты ческі оселі в Росії і виявів собою фотографічний апарат. Перед виїздом полагодив всі пашпорти повинності в російському консульстві в Празі, і спітав, чи безпечно фотографувати в Росії, а навіть консул записав на пашпорти довірів фотографувати. Тимчасом під час вистави хмелю в Дубні на Волині арештувалася його поліція тому, що на пашпорти є позволене фотографувати „в цілях наукових“. Се видало ся дивним і підозрілим. Др. Аверган пише про Росію словами Бара, які останній виповів ко-

ліл“ в Чорткові (коло церкви на Вигнанці). Кождий учасник зложить 2 К вписового. Учасники дістануть вічілі, харч мають мати свій. Курс переведеть фахові інструктори пожарництва і руханки зі Львова, виклади про поміч в наглих випадках виголосить місцевий лікар. По курсі іспит, а хто здасть добре іспит, дістане съїдітство на інструктора пожарних товариств. Програма: на 16. мая (четвер) година 8. рано: Збираються учасники курсу в комнатах товариства „Сокіл“; година 9. рано: Служба Божа в церкві на Вигнанці; година 10. рано: Торжественне відкриття курсу. Товариство Соколи Січовики!! Ставиться численно і на час! Гаразд! За Старшину: Іван Косак, голова. Андрій Сернецький, справник.

Телеграми

з дня 9. має.

Відень. (ТКБ). Босанська комісія палати послів прийняла еп bloc всі предлоги що до прилуки Босні і Герцеговини. Звітником вибрано п. Редліха.

Будапешт. Положене в угорській соймі є загально добре. Ожидане нині відрочене є добрим знаком, бо розходить ся о прискорені переговорів Лукача зі сторонництвом Юста. Живе надія в парламентарних кругах, що в часі нарад сторонництва Юста прийде до порозуміння опозиції з правителством.

Солунь. (ТКБ). Межи Арнавтами мало настать небезпечне розворушене.

Лівадія. (ТКБ). Вчера приняв цар надзвичайне болгарське посольство під проводом предсідника соборія Данева, якого цар запросив на обід. В тім обіді брали участь також міністри Сазонов і Сухомлінов.

Берлін. Доносять з Цетінії, що альбанські ватаги напали коло Трістіна на французьких і турецьких інженерів, які працювали там над вимірюванням задумуваної зелінниці Дунай-Адріатик. Інженери утікли і лише тим чином виратували ся від смерті. Через альбанські напади може будова зелінниці спізнатися.

Царгород. (ТКБ). Валі зі Смирни доносять, що не удалися Італійцям проби перервати геліограф. Італійська флота відіхала з пів острова Родос. Міністер війни ще не одержав півтордження сеї вісти.

Царгород. (ТКБ). Правительство постановило видати до 14 днів Італійців з вільству Смирна.

Паріж. (ТКБ). Агенція Гаваса оголосував порядок, який заповідає висилку знатних військових посилок до Марокко, так, що по 10. с. м. сила французького війська буде виносити в Марокку 43.000 жовнірів.

Наука, письменство і умілість.

Віктор Матюк про Ізидора Воробкевича.

Збираючи відомості про Із. Воробкевича просив 1908. р. також о. Віктора Матюка, щоб написав мені свою гадку про композиції буковинського музика. В. Матюк відповів мені на се листом з Карова 14. грудня 1908. р. Важніші уступи із сего листу я подаю далі, а тут лише замічу до одного місця в листі, що І. Воробкевич учив ся, хоч не довго, музики у Відні 1868. р., де й зложив іспит на учителя музик і співу. Дістав також дуже гарне съїдітство, хоч — звісно — з того не виходить, щоби пок. о. Матюк не написав правди. Богато наших музичних талантів змарнувалося з тих причин, про які о. Матюк пише. Між іншими і він сам не став таким композитором, яким міг стати серед інших обставин.

Неважний початок листу пропускаю; дальші уступи такі:

Також залучаю вам автентичний лист бл. п. Івана Вербицького, сина нашого славно-звісного композитора Михайла Вербицького. З листу его, яко дуже доброго патріота і ц. к. бувшого професора гімназіального в Бродах, пізнаєте, як високо цінив він бл. п. Ізидора Вербицького і любив его за его неоцінені мельодії і твори музичні і театральні. Се був такий час, де по бл. п. Михайлові Вербицькім і бл. п. І. Лавровськім Ізидор Воробкевич змінив видніше місце в літературі нашій музичній і своїми, до глубини душі проникаючими мельодіями і взагалі творами музичними і театральними підтримував, плекав і будив руского духа межі рускою молодежию і

у рускої сусільності. Я був съвідком того всего, продукував єго пісні квартетові, котрі в жаром товариши мої богослови в р. 1875—1880. съпвали, був на виставах театральних єго творів театральних: Гната Приблуди, Мандатора, Мопса і других, котрі довшій час піддержували нашу сцену театральну за часів Романовичі і будили як патріотичного духа, так і любов до своєї музики і своєї пісні. Я сам много користав, любив і високого цінив і ціню твори незабутного Ізидора Вороб'євича і ширив єго музику межі меншою братією. То був час для мене, де я виломлювався з чужих впливів і старав ся щось самостійного компонувати. Ради і всі завітки бл. п. Ізидора були для мене цінними і все випали корисно для справи музичної.

Писати критику на твори музичні бл. п. Ізидора Вороб'євича не мігбим піднітись раз, що я всіх творів музичних єго, котрих в множестві, не студіював, по друге відданій моїй заводовій праці духовній не маю часу на те, а вкінці я вийшов уже тепер в того запалу молодечого, який в молодших літах живив-ся в собі. Бражка і те, що в молодших літах о музичній бл. п. Ізидора Вороб'євича собі запам'ятав, се радо висказую *sire i ra et studio*.

Твори музичні І. Вороб'євича, подібно як всі твори наших домородних музиків, характеристичні тим, що не мають консерваторської ерудиції. Всі ми самоуки і що поклали на жертвенніку Матері-Русі, се може і по над сили. Брак належито форми в творах, брак техніки в інструментах стояв все на перешкоді нашим музикам галицьким до заняття висшого становища в музичній съвіті. Се не вина музиків, лише убожество народу нашого, котрій не спроміг ся на тое, щоби визнанчніші таланти вислати заграницю до консерваторій, щоби їх виобразувати. Тож наші музики, загалом сказавши, самоуки, а се може і для розвою нашої народної музики користіше.

Тож і те саме мож сказати о бл. п. Ізидорі Вороб'євичеві, що був самоуком. Компонував свої твори після свого чувства, цілком вимінаючи нераз приняті форми музичні. Богатий в інвенції мотивів, котрі суть по розважаючі, визначні полетом духа, мельодійності, компоновані під впливом високого настрою душевного, геніяльні. Однак цілість композиції має нераз велики хиби, мотив, раз розвинений, не переведений належито, не по лучений в періодами, музичними секвенсами, впадає не зручно в інші періоди і секвенси музичні, а цілість впадає лихо.

Хто не знає музики І. Вороб'євича до слів Шевченка „Огні горять“? Цілість є лиха, але поодинокі мотиви пориваючі. По неумістінім додатку до слів: „і всі танцюють“ — гоп-гон-гон! — слідує чудесний мотив геніально натхнений „тільки я, веначе заклятий дивлюсь-дивлюсь і гірко плачу“. Чи мож було красше віддати пісню до слів Шевченкових, як то скомпонував І. Вороб'євич! Однако мимо хороших мотивів поодиноких період, цілість при слабо переведені гармонізації випала слабше.

Подібно в квартетовій композиції до слів Шевченка: „Ой чого ти почорніло, зеленее поле“ поодинокі мотиви чудні, вязані поодиноких період слабе; середні часті мотиви до слів „блізькі містечка Берестечка на чотири мілі“ пориваючі, наколи би так будо до кінця систематично переведений, композиція випала не зручно чудесна — артистична, тим часом неконсеквентне ведене того мотиву, не викінчено єго в секвенсах і дальших періодах робить млавою цілу композицію і робить її менше вартісною.

Тож так само, як в поезіях І. Вороб'євича, так і в композиціях музичних єго конче обявляла ся потреба викінчення цілості по правок. Не можна було пустити в съвіт єго композицій музичних пепоправлених. О тім був пок. І. Вороб'євич переконаний і справедливим позправкам не противив ся. Я, видаючи в р. 1885. „Бояна“, містив-ся в нім крім народних пісень композиції наших видатних музиків, що на полі народної музики працювали, отже і Ізидора Вороб'євича. Всі однаково єго композиції мусіли бути поправлені, а декотрі перероблені; тоді їх вартість артистична вийшла на верх. По переробленю мною знаної пісні І. Вороб'євича: „Над Прутом“ доніс я єму, що тепер пісня ваша „Над Пру-

том“ є перлою межі рускими піснями. Покійний тоо перерібкою дуже тішив ся, дякував мені і коли пісня появилася ся в моїм „Бояні“, не було місцевости, де би єї не съпівано; — музики війскові перекладали її на оркестру, а я був съвідком, як съпіваки Німці, Чехи, Поляки одушевляли ся нею.

Тож пісня та, як і другі, як „Іван в Путилові“, „Там де Татран“ і інші єго пісні стали популярними і стали народним скарбом, а се найбільший доказ великого таланту єгенія у І. Вороб'євича. Хоч не можна промовчати того, що в декотрих піснях І. Вороб'євича пробивася дух буршівський, німецький, але се пояснити треба тим, що покійний обертається в Чернівцях в кругах німецьких съпіваків.

Подібно і твори єго театральні довго і довго держались на сцені і мали би стійкість високо музикальну, наколи би мали артистичне викінчене і музику, після вимог та першнього способу інструментациї. Інструментация театральної музики І. Вороб'євича монотонна, безбарвна, в такім виді устояться не може, хотій всюди видно чудні мотиви, мельодії повні чувства і гідні належитого музичного оброблення. Весь талант незрівнаний розбивав ся майже в кождій єго композиції о ту скалу, которую в музичній съвіті зовуть технікою, музичною формою і котрі то не винною практикою в консерваторіях і через слухані і студії артистичних творів музичних набути і присвоїти собі можна. Тож і не дивно, що твори музичні бл. п. Ізидора Вороб'євича так скоро позабуто і хотій станіславівський „Боян“ під редакцію Дениса Січинського видав що найлучші твори І. Вороб'євича квартетові на мужеський хор до слів Т. Шевченка компоновані, то хотій они вийшли в перерібці Д. Січинського, то грішать они що до форми вязані мотиви період в цілісті тими самими блудами, о котрих я висше висказав, що уменшає їх артистичну вартість. Тож се не вина І. Вороб'євича, котрій не має способності поїхати в съвіт і образувати артистично по консерваторіях съвітових музичних.

І не оден талант у вас змарнував ся, що не міг в съвіті музичнім артистично виобразуватися і лишив свої спосібності і доказ таланту музичного в піснях народних, котрі стались власностю народної і жите руске піддержують, а нарід наш передає їх яко не оцінені скарби від рода в род своєм потомкам. Так само і твори бл. п. Ізидора Вороб'євича хоч не домагають під зглядом артистичного викінчення, завсіді остануть для народу музичними перлами, які се не звичайній муж, що любить свій народ, патріот І. Вороб'євич під своїм серцем викохав і що найдорожшого для замопівнання, пробудження духа патріотичного руского на жертвенніку Матері-Русі зложив і своїми піснями-думами вікіопомний памятник собі здвигнув, за що вся Русь ім'я єго во віки вдачно поминати буде.

Тілько я, Високоповажаний Паве, з моєї сторони о творах музичних бл. п. Ізидора Вороб'євича видати совісно можу і хоч я єго люблю, яко друга і товариша по перу, для науки грядучим поколінням музичним браки єго композицій виказую. Ваша воля тії публично виписати і випечатати і тое вам до волі лишає.

Н. В. Примічаю, що наші новочасні музики і дірігенти хорують на високість Вагнерівську, відступають від напряму, які дали в музичні рускій М. Вербіцький, І. Лаврівський, І. Вороб'євич і др. і кормлять нашу публіку всікими чужими композиціями радше ніж своїми пітломими, компонують на лад німецький, тож і в програмах теперішніх концертів „Бояна“ і других товариств радше твори німецьких, волоських*) і французьких композиторів, як народні твори М. Вербіцького, І. Лаврівського, Вороб'євича подибати можна. Не диво, що народна руска музика у нас заснітилась і правдивих талантів на полі народної музики мало являє ся.

O. Віктор Матюк
Подав Осип Маковець.

*) Очільно „італіанських“. — M.

Товариство взаємного кредиту „Джестер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закону о стоварищенах з р. 1873.

Однічальність членів обмежена до подвійної висоти уделу.

Цілею Товариства є уділоване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потречення податку рентового.

Вкладки приймають і виплачують Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полуночі.

Кonto в Шадниці поштовий ч. 35.527.

Кonto жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,468.296—

Уділи членські К 341.275—

Позички уділені К 3,916.577—

Канцелярії Товариства отворені перед полуноччю.

З публичної літаратури, походячі нові меблі продаються по слідуючих цінах: Сецесійний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190 юльянська К 140, столи К 9, уладження кавалерської кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонізовани сальони К 180. Крім цього чимало образів, крісел, столів, шаф, креденсів, канап, столиков, занавісів і фіранок. — **ДОРОТЕУМ** ул. Ліндго ч. 7 (бічна Коперника). Ціна з провінцією листовне.

УВАГА! Наше підприємство купує і посередничить в продажі меблів з приватних домів, в конкурсних і спадкових мас — приймає усю обстанову до переховання. (18—30) Перша найбільша 25 покоїв богато заосмотрена

Др. Богдан Барвінський:

Зізд галицького князя Данила з угорським королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. мала 8° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Жигімонт Кейстутович, великий князь Литовсько-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Прешбурзький зізд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причини до історії величного австрійського беокоролівства). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książe starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причини. Розвідка, замітка і матеріали до історії України-Русі. I. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Bogurodzicza dzewiczka а історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичний розвій імені українсько-руського народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41. — Ціна 40 с.

Історичні причини і т. д. II. Львів 1909 мал. 8° ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Оповідання з рідної історії. Жовква 1911 8° ст. 190+XXXVI (53 образки)+2 карти. — Ціна 2 К 20 с.

В справі підручника рідної історії для I. класи середніх шкіл. Львів 1911. мал. 8° ст. 79. — Ціна 50 с.

I. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненависти“. II. Безіменні „герої“ і їх керівна робота. (Дві відповіді клеветникам Шевченка) Львів 1910. мал. 8° ст. 16. — Ціна 10 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. мі. Шевченка у Львові, Ринок 10.

AO

АМЕРИКИ КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 220 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 120 К за діти понизше 12 літ в погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЗД З ПОРТІВ:

Саксонія з Триесту 14. мая.
Панонія з Триесту 25. мая.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскоріші і найвеличавіші пароходи на съвіті:
Люзітанія, дні 18/5, 8/6, 9/6, 27/7.

Мавританія, 11/5, 1/6, 22/7, 13/7.

Поручає ся

Всесенійшому рускому Духовенству до уживитку свого і церков:

Напівник Церковний

(Ін. Полотніка)